

Motion till riksdagen 2024/25:3377

av **Helena Vilhelmsson m.fl. (C)**

med anledning av prop. 2024/25:123 Kontaktförbud – ett utökat skydd för utsatta personer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att presumtionsregeln ska gälla även vid kontaktförbud som avser en gemensam bostad och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnkonsekvensanalys och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ytterligare förstärkningar av skyddspersoners frihet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kontaktförbud utgör ett centralt skydd för (främst) kvinnor och barn som utsätts för våld och kränkningar i nära relationer, men lagstiftningen som den ser ut i dag brister och erbjuder inte ett tillräckligt gott skydd. Regeringens proposition, där man föreslår en rad förbättringar och förstärkningar kring kontaktförbudslagstiftningen, är därför mycket bra. Bland annat föreslås att otillbörlig övervakning ska införas som grund för kontaktförbud, att kontaktförbud ska få meddelas för att skydda målsägande och vittnen i en rättsprocess, att en presumtion för kontaktförbud efter allvarliga brott i nära relationer ska införas och att rätten till rättsligt biträde för barn ska utökas. Dessa är väldigt bra förslag, med en tydlig ambition om att kontaktförbud ska kunna meddelas i fler situationer (och för större geografiska områden) än i dag, vilket Centerpartiet välkomnar. Det finns emellertid vissa brister med förslaget, som vi redogör för nedan.

Presumptionsregeln bör gälla även vid kontaktförbud som avser en gemensam bostad

Förslaget om en presumtion för kontaktförbud vid en fällande dom för vissa typer av brott i nära relationer är bra, och kommer att göra stor skillnad. Presumptionsregeln innebär att målsägandens skyddsbehov kan tillgodoses skyndsamt och leder också till större förutsebarhet, vilket är en fördel ur rättssäkerhetssynpunkt. Just därför är det också så allvarligt att regeringen har valt att undanta de situationer där kontaktförbudet avser en gemensam bostad från presumptionsregeln. I stället krävs i dessa fall en mer ingående prövning av omständigheterna i det enskilda fallet. Det här är en orimlig ordning – i fall där gärningsmannen har blivit dömd för brott mot den som förbudet avses skydda står det ju redan klart att de grundläggande rekvisiten för att utfärda ett kontaktförbud (att det finns risk för att den mot vilken kontaktförbudet gäller kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera skyddspersonen) är uppfyllda. En mer ingående utredning innebär längre handläggningstider, och dessa förlängningar sker på bekostnad av skyddspersonens säkerhet och integritet. Fokus måste ligga på skyddspersonens frihet och säkerhet – det är inte offret som ska behöva anpassa sitt liv utan förövaren. Presumptionsregeln kommer också att lyda under ett proportionalitetskrav, vilket innebär att det i varje enskilt fall också alltid måste ske en bedömning om skälen för kontaktförbudet uppväger det intrång som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla. Centerpartiet anser därmed inte att kontaktförbud avseende gemensam bostad ska undantas från presumtionen. Regeringen bör därför skyndsamt återkomma med ett förslag som stärker skyddspersonens frihet, trygghet och integritet genom att presumptionsregeln blir tillämplig även i fråga om kontaktförbud avseende gemensam bostad.

Barnrättsperspektivet

Många aspekter av förslagen kommer att stärka barns rätt, vilket såklart är positivt. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att barnkonventionen varit lag i Sverige sedan 2020, en utveckling som innebar att barnrättsperspektivet och principen om barnets bästa kraftigt stärktes i svensk rätt. Det innebar också samtidigt ett förtydligande om att lagstiftaren ska beakta och synliggöra barnkonventionen genom att i förarbeten göra en tydlig koppling till rättigheterna i konventionen. Trots ett flertal förslag som rör barns rätt och principen om barnets bästa uppgår propositionens konsekvensanalys för barns rättigheter till mindre än en halv sida. Den saknar också helt analys kring barnets bästa trots ett flertal förslag som kommer att få omfattande betydelse för barns ställning och rätt. Regeringen måste därför skyndsamt genomföra en sådan konsekvensanalys och återrapporera till riksdagen om slutsatserna i den analysen.

Det behövs ytterligare förstärkningar av kvinnans frihet

Regeringens förslag kommer utan tvekan att innebära en stor förbättring för många kvinnor och barn som lever under oacceptabla förhållanden på grund av förföljelse och hot från en närstående. Centerpartiet saknar dock ett vidare resonemang om hur skyddspersoners frihet kan värnas. Det är inte acceptabelt att det är den utsatta kvinnan som ska anpassa sitt liv och begränsas – det enda rimliga är att det är den som utsätter sin

närstående för förföljelse, hot och våld vars frihet bör begränsas. I den nu lagda propositionen finns förslag i rätt riktning, såsom att man nu säkerställer att det geografiska området som kontaktförbudet avser kan bli avsevärt större. Det resoneras om att hela kommuner kan omfattas så att skyddspersonen kan åka till och från arbete, förskola, skola och affärer utan att behöva konfronteras med sin förföljare. Gott så. Det är såklart lovvärt och ett välkommet steg i rätt riktning. Men ett liv är ju så mycket mer än bara jobb, skola och Ica. Det är fritidssysselsättningar, hobbyer, umgänge med familj och vänner och semesterresor. Det är jobbkonferenser och spontana utflykter, sportlov och sommarlov, nya partner och släkträffar. Mycket, ibland det mesta, av detta sker sällan inom en enda kommun. Grundförutsättningen måste alltid vara att det är förövaren, inte offret, som måste anpassa sig. Jämställdhetsmyndigheten lyfter därför i sitt remissvar ett förslag på en annan ordning; i stället för att avgränsa ett skyddsområde kring skyddspersonen borde man inrätta ett begränsningsområde kring förövaren som denne inte får lämna. För det enda rimliga är såklart att skyddspersonen ska kunna leva sitt liv i frihet, utan rädsla och geografiska begränsningar. Regeringen måste därför skyndsamt göra en översyn av hela kontaktförbudssystemet, som utgår från en sådan princip.

Helena Vilhelmsson (C)

Ulrika Liljeberg (C)

Malin Björk (C)